

OBROCI KOJI MIJENJAJU ŽIVOTE

PREGLED 2025.

**marijini
obroci**

jednostavno rješenje
za glad u svijetu

UVOD	Riječ našeg osnivača			3
GLOBALNI KONTEKST	Uzroci gladi	 		4
GDJE DJELUJEMO	Dopiremo do onih kojima je pomoć najpotrebnija			5
POKAZATELJI PROGRAMA	Ključni pokazatelji ostvarenja našeg obećanja u 2025. godini	 		6
REZULTATI I ŠIRENJE DJELOVANJA	Učinak svakodnevnog obroka u našim programima tijekom 2025. godine i uključivanje većeg broja djece	 		7
KLJUČNE TEME	Obrazovanje, Mehanizam socijalne zaštite, Zdravlje i dobrobit, Društvena kohezija, Jačanje sustava	 		12
POGLED U BUDUĆNOST	Hrana koja donosi nadu u 2026.			23

UVOD

Riječ našeg osnivača

Od 2002. godine organizacija Mary's Meals, čiji su Marijini obroci Hrvatska dio, posvećena je osiguravanju hranjivih školskih obroka za djecu u područjima s najvećim potrebama, uklanjanju prepreka obrazovanju te pružanju mogućnosti za izlazak iz siromaštva.

Naš jednostavan, ali preobražavajuć pristup temelji se na osiguravanju svakodnevnih obroka na mjestu obrazovanja, čime potičemo djecu da dolaze u školu i dajemo im energiju potrebnu za učenje.

Danas smo duboko zahvalni što smo među najvećim nevladinim organizacijama u svijetu koje osiguravaju školske obroke. U velikom broju sredina pružamo obroke pripremljene od lokalno nabavljenih namirnica djeci koja su najranjivija te, u suradnji sa zajednicama, vladama i partnerima, stvaramo temelje za trajne promjene.

Magnus MacFarlane-Barrow
Osnivač i glavni izvršni direktor
međunarodne organizacije Mary's Meals

Desno: Magnus s mladim
učenikom Desireom
i njegovom majkom
Fatrom, Malavi

GLOBALNI KONTEKST

Uzroci gladi

Nesigurnost u opskrbi hranom, glad među djecom i pothranjenost i dalje predstavljaju trajne i ozbiljne globalne izazove, osobito u područjima u kojima djelujemo. Od 118 milijuna djece koja su tijekom 2025. godine iskusila glad procjenjuje se da je više od polovice u toj situaciji završilo zbog sukoba, a ne zbog okolišnih ili gospodarskih čimbenika.¹ Ekstremne vremenske nepogode dodatno su produbile nesigurnost u opskrbi hranom diljem Afrike i drugih dijelova svijeta, pogoršavajući izazove s kojima se suočavaju djeca i zajednice koje već žive u siromaštvu i izložene su riziku od gladi. Programi prehrane u školama koje provode Marijini obroci pružali su djeci i njihovim obiteljima prijeko potrebnu potporu i predstavljali važan mehanizam socijalne zaštite, dopirući do nekih od zajednica koje su bile najteže pogođene akutnom nesigurnošću u opskrbi hranom, sušom, poplavama i rastom cijena hrane.

Nasuprot: Osnovna škola Dzunga, Malavi

Dolje lijevo: Dijete pokraj napuštenog tenka, Etiopija

Dolje desno: Uništeni usjevi, Zambija

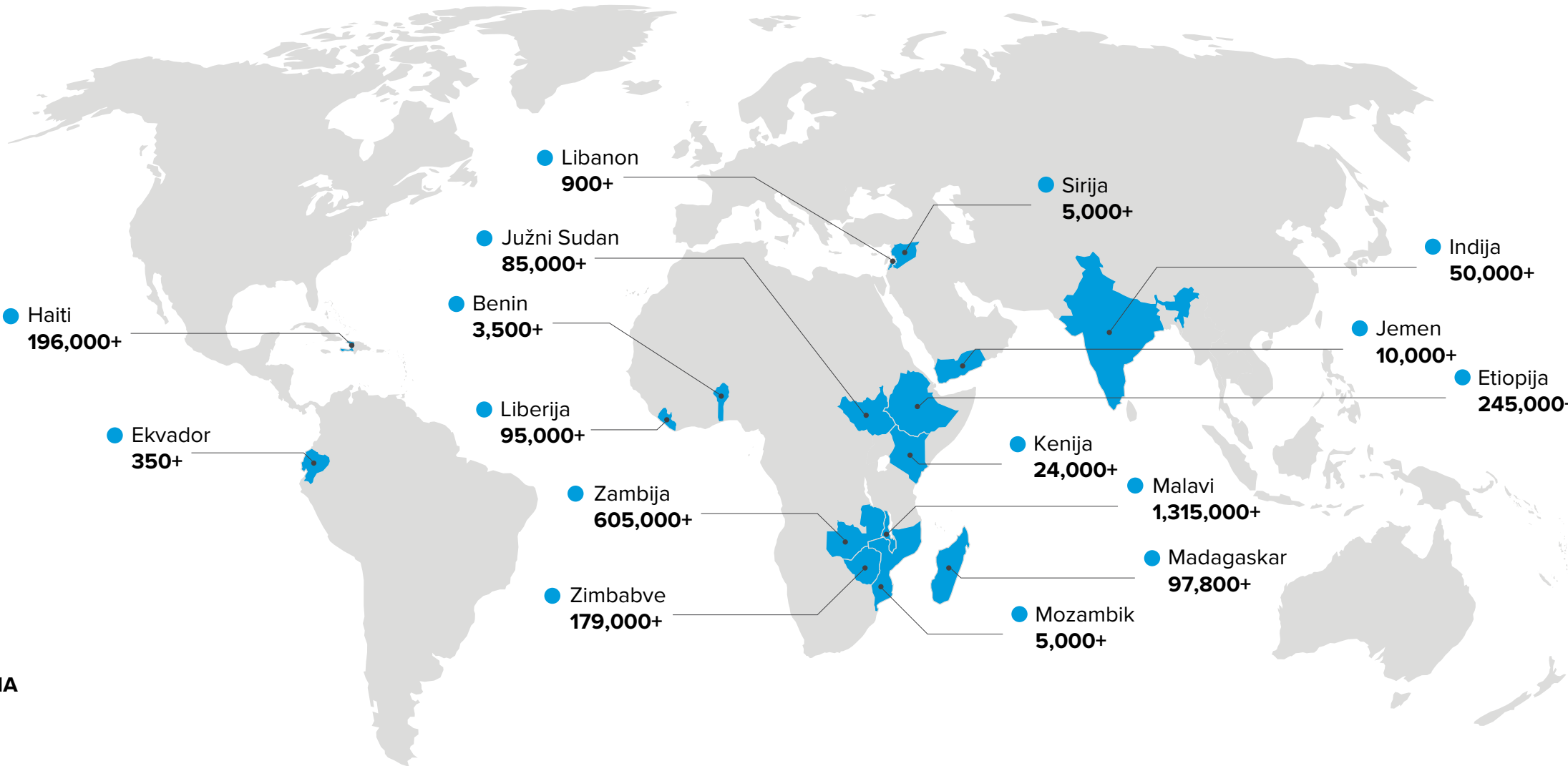
¹ Članak „Conflict Plunged 63 Million Children Into Hunger in 2025“ [U 2025. godini 63 milijuna djece zbog sukoba se suočilo s glađu], *Save the Children*

GDJE DJELUJEMO

Dopiremo do onih kojima je pomoć najpotrebnija

Tijekom 2025. godine surađivali smo sa zajednicama kako bismo djeci u više od 6400 škola u 16 zemalja osigurali redovite i hranjive obroke.

● BROJ DJECE OBUHVAĆENE PROGRAMOM PO DRŽAVAMA

POKAZATELJI PROGRAMA

Ključni pokazatelji ostvarenja našeg obećanja u 2025. godini

Unatoč radu u zahtjevnim okolnostima, zahvaljujući velikodušnoj potpori naših donatora, predanosti naših zaposlenika i partnera te angažmanu velike mreže volontera u školama, ostvarili smo sljedeće rezultate:

91%

KONTINUITET PROVEDBE

Obroke smo osigurali tijekom 91 % nastavnih dana.

400M+

POSLUŽENIH OBROKA

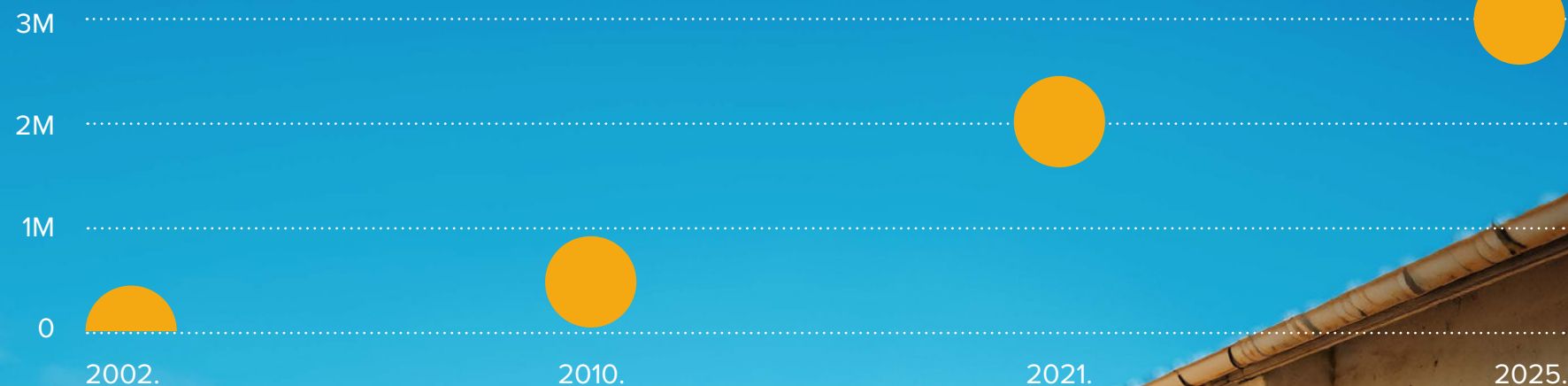
Poslužili smo više od 400 883 000 obroka.

50:50

RODNA RAVNOTEŽA

Nešto više od polovice naših obroka (50,6 %) posluženo je djevojčicama.

Broj djece koja primaju Marijine obroke

Dopiremo do 3 milijuna djece

Dok smo radili na ostvarenju važnog cilja da školskim obrocima obuhvatimo 3 milijuna djece, uspješno smo proveli ambiciozne planove širenja programa te ostvarili najveći godišnji rast od početka našeg djelovanja. U naše programe uključili smo više od 650 000 dodatne djece u više od 1300 škola u Etiopiji, Haitiju, Liberiji, Madagaskaru, Malaviju, Južnom Sudanu, Zambiji i Zimbabveu.

* Pomjena izražena u postotnim bodovima.

REZULTATI I ŠIRENJE DJELOVANJA

Tigraj, Etiopija: Širenje programa u osjetljivom okruženju

Dijete u Etiopiji uživa u svom školskom obroku

U Tigraju u Etiopiji naši školski obroci imaju ključnu ulogu u obnovi obrazovnog sustava nakon godina razornog regionalnog sukoba. U tako osjetljivom okruženju povratak djece u škole odvijao se sporo, zbog čega su školski obroci postali osobito važan poticaj obiteljima da ponovno upišu svoju djecu u školu.

U listopadu 2025. naš lokalni partner, organizacija Daughters of Charity, koja je već svakoga školskog dana osiguravala hranjive obroke za više od 200 000 djece diljem Tigraja, proširila je program na još 11 500 djece u više od 35 škola. Roditelji su istaknuli da ih je program školskih obroka potaknuo da šalju djecu u školu, a učitelji su primijetili da su školski obroci pridonijeli mirnijem ozračju u učionicama. Sigurnost svakodnevnog obroka učinila je školu privlačnijom djeci, povećala redovitost pohađanja nastave i smanjila izostanke. Uz to:

72% **SMANJENJE GLADI***

Prije uvođenja školskih obroka 72 % djece osjećalo je glad tijekom boravka u školi. Nakon što su djeca počela primati obroke, taj se udio smanjio na 0 %.

68% **VEĆA REDOVITOST POHAĐANJA NASTAVE***

Prije uvođenja školskih obroka 68 % djece izjavilo je da je barem jednom mjesečno mjesečno ranije napuštalo školu zbog gladi. Nakon početka provedbe programa taj se udio također smanjio na 0 %.

Djeca su istaknula da im je program školskih obroka omogućio prijelaz iz svakodnevice obilježene glađu i neredovitim pohađanjem nastave u stabilnije okruženje koje podupire redovito učenje, aktivno sudjelovanje u nastavi i njihov cjelokupan razvoj.

Lijevo: Djeca u igri na Haitiju

REZULTATI I ŠIRENJE DJELOVANJA

Učinak svakodnevnog obroka u našim programima tijekom 2025. godine

U područjima s najvećim potrebama naši programi prehrane, koje provode lokalne zajednice, pružaju jednostavan, ali snažan poticaj djeci da pohađaju školu. Istodobno, redoviti obroci daju im energiju potrebnu za usredotočenost, učenje i napredovanje. To se jasno očituje u pozitivnom utjecaju koji naš rad ima na djecu i zajednice u kojima djelujemo. U našim programima u Malaviju, Zambiji i Liberiji zabilježeni su sljedeći rezultati:

Prije obroka samo je 40 % djece izjavilo da se može dobro usredotočiti u školi. Nakon obroka taj se udio povećao na 94 %.

Prije obroka učitelji su procijenili da je samo 12 % djece bilo usredotočeno tijekom nastave. Nakon obroka taj se udio povećao na 97 %.

Razina gladi gotovo je prepolovljena – s 88 % na 48 %.

48%

94%

97%

Desno: Djevojčica uživa u svom obroku, Malavi

REZULTATI I ŠIRENJE DJELOVANJA

10 godina utjecaja na obrazovne ishode u Zambiji

Lijevo: Učitelj u učionici, Zambija

Marijini obroci već nešto više od deset godina osiguravaju redovite školske obroke u Istočnoj pokrajini Zambije. Tijekom tog razdoblja ostvaren je značajan napredak u obrazovnim ishodima djece u toj regiji.

22% POVEĆANJE STOPE NAPREDOVANJA U OBRAZOVANJU*

Od pokretanja našeg programa školskih obroka u Zambiji udio djece koja nakon završetka osnovne škole nastavljaju obrazovanje u srednjoj školi povećao se za 22%.²

Iako se taj napredak ne može pripisati isključivo našim školskim obrocima, predstavnici državnih tijela, ravnatelji škola i članovi lokalnih zajednica ističu da su Marijini obroci imali ključnu ulogu u ostvarenju tog poboljšanja.

„Marijini obroci i Ministarstvo obrazovanja imaju vrlo dobar odnos i izvrsno partnerstvo. [U školama] gdje uvodimo program školskih obroka smanjuje se stopa napuštanja školovanja, a povećava broj upisane djece. Marijini obroci najvećim dijelom djeluju u Istočnoj pokrajini, gdje djeca već dulje vrijeme postižu vrlo dobre rezultate na ispitima. Zato smo iznimno zahvalni i zadovoljni potporom koju dobivamo kroz program Marijinih obroka.”

— ministar školskog zdravlja i prehrane vlade Zambije

Dolje: Lokalne volonterke pripremaju školske obroke, Zambija

* Promjena izražena u postotnim bodovima.
² U ovom istraživanju procjenjuje se utjecaj programa školskih obroka koje osiguravaju Marijini obroci Zambija (MMZ) na prolaznost učenika na ispitima i stopu njihova napredovanja u daljnje obrazovanje u Istočnoj pokrajini Zambije. Na temelju sekundarnih podataka analizirani su trendovi prije i nakon početka provedbe programa školskih obroka tijekom desetogodišnjeg razdoblja kako bi se procijenio njegov utjecaj na obrazovne ishode.

REZULTATI I ŠIRENJE DJELOVANJA

Prijenos odgovornosti za provedbu programa

Vjerujemo da su vlade i lokalne zajednice one koje trebaju biti nositelji programa školskih obroka te da naš model omogućuje prenošenje provedbe na njih u dugoročnom razdoblju. Godine 2025. proveli smo istraživanje nakon završetka provedbe programa u školama u kojima smo uočili velik kapacitet lokalnih zajednica za preuzimanje provedbe programa školskih obroka. To nam je pomoglo bolje razumjeti, utvrditi i pokazati na koji način model Marijinih obroka omogućuje nastavak provedbe programa školskih obroka nakon našeg povlačenja. Naše je istraživanje pokazalo da naš pristup pridonosi nastavku osiguravanja školskih obroka zahvaljujući sljedećim elementima:

PRIJENOS ZNANJA

Utvdili smo da su škole nastavile koristiti iste volontere, model Odbora za školske obroke te doprinos volontera u provedbi programa.

DRUŠTVENI KAPITAL

U pojedinim školama roditelji su se dogovorili da će doprinositi provedbi školskog programa prehrane. Time je očuvano jedno od temeljnih načela modela Marijinih obroka – da svako dijete u školi dobije obrok – zahvaljujući angažmanu školske zajednice.

INFRASTRUKTURA I OPREMA

Infrastruktura, organizacijske strukture i oprema (primjerice oprema za kuhanje) koje su uspostavili Marijini obroci nastavili su se koristiti kao potpora programu školskih obroka koji su škole nastavile samostalno provoditi nakon povlačenja naše organizacije.

PRIKUPLJANJE I MOBILIZACIJA RESURSA

Škole su izvijestile da su nakon povlačenja Marijinih obroka izradile proračun temeljen na trošku obroka po djetetu, a neke su uspjele mobilizirati donacije međunarodnih mreža kako bi osigurale hranu za svu djecu.

Promjena modela provedbe u Turkani, Kenija

Kenijska nacionalna vlada preuzela je obvezu osiguravanja školskih obroka u osnovnim školama u okrugu Turkana, a uprava okruga Turkana dodatno se uključila u osiguravanje obroka u centrima za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. U tim okolnostima Marijini obroci preispitali su svoj model provedbe programa u Keniji. U skladu s našim nastojanjem da što više povećamo lokalne kapacitete i osnažimo zajednice, prestali smo izravno provoditi program školskih obroka u Turkani te smo

sredstva preusmjerili na jačanje našeg postojećeg lokalnog partnera kao jedinog provedbenog partnera Marijinih obroka u školama s najvećim potrebama diljem okruga. Ovom promjenom provedba programa dodatno je lokalizirana, a našem je partneru omogućeno jačanje kapaciteta kako bi mogao pomoći još većem broju djece kojoj je ona najpotrebnija.

REZULTATI I ŠIRENJE DJELOVANJA

Naš doprinos ostvarenju ciljeva održivog razvoja

Program školskih obroka organizacije Marijini obroci izravno pridonosi ostvarenju cilja održivog razvoja 2 – Svijet bez gladi, cilja 3 – Zdravlje i blagostanje, cilja 4 – Kvalitetno obrazovanje i cilja 5 – Ravnopravnost spolova. Osiguravanjem svakodnevnih školskih obroka i ublažavanjem gladi među djecom (cilj 2) pomažemo ukloniti prepreke pristupu obrazovanju te poboljšati redovitost pohađanja nastave, sudjelovanje u nastavi i obrazovne ishode (cilj 4). Naši obroci pridonose boljem zdravlju i dobrobiti djece (cilj 3) te potiču djevojčice na uključivanje u obrazovanje (cilj 5).

Marijini obroci neizravno pridonose i ostvarenju cilja 1 – Svijet bez siromaštva, cilja 8 – Dostojanstven rad i gospodarski rast te cilja 10 – Smanjenje nejednakosti. Istraživanja pokazuju da naši svakodnevni

obroci mogu smanjiti financijski pritisak na obitelji omogućujući kućanstvima da raspoloživa sredstva usmjere na druge potrebe, čime se može ublažiti utjecaj siromaštva (cilj 1). Naš program školskih obroka otvara radna mjesta i potiče ulaganja u lokalna gospodarstva (cilj 8), a istodobno doprinosi smanjenju nejednakosti pružajući potporu najranjivijoj djeci (cilj 10).

Jednako je važan i način na koji radimo. Naš jedinstveni pristup temelji se na snažnoj suradnji s vladama, partnerima i zajednicama kojima služimo. Upravo ta partnerstva omogućuju provedbu naših programa i odražavaju našu posvećenost cilju 17 – Partnerstvom do ciljeva. Kroz svoj model suradnje podupiremo pozitivan razvoj lokalnih prehrambenih sustava, pridonoseći ostvarivanju cilja 12 – Odgovorna potrošnja i proizvodnja te cilja 13 – Odgovor na klimatske promjene.

UVOD U KLJUČNE TEME

Utjecaj školskih obroka

Naši programi osiguravanja prehrane u školama pružaju mnogo više od same hrane. Školski obroci pripremljeni od lokalno nabavljenih namirnica i osigurani u velikom broju sredina predstavljaju cjelovit pristup poboljšanju ishoda za djecu, njihove obitelji i zajednice. Programi školskih obroka prepoznati su kao jedna od troškovno najučinkovitijih intervencija. Oni ne samo da ublažavaju neposrednu glad, nego i pridonose boljim obrazovnim ishodima, unapređuju zdravlje te, zahvaljujući snažnim partnerstvima, potiču veću društvenu jednakost i dugoročni gospodarski razvoj.³

Na globalnoj razini našim radom nastojimo pridonijeti ostvarenju više od polovice ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda.⁴ Svakoga školskog dana, osim što punimo šalice i zdjelice, osiguravanjem svakodnevnog obroka na mjestu obrazovanja naši programi izravno doprinose obrazovanju i dobrobiti djece, pružaju mehanizam socijalne zaštite obiteljima i kućanstvima te jačaju društvenu koheziju zajednica i sustav.

OBRAZOVANJE
Poboljšavamo pristup djece kvalitetnom obrazovanju i učenju uklanjanjem prepreka povezanih s glađu koje otežavaju sudjelovanje u nastavi te podupiranjem redovitog pohađanja škole, koncentracije i boljih obrazovnih ishoda.

MEHANIZAM SOCIJALNE ZAŠTITE
Pružamo ključan mehanizam socijalne zaštite koji štiti ranjivu djecu i njihove obitelji od nesigurnosti u opskrbi hranom i gospodarskih šokova, zahvaljujući sigurnosti koju pruža svakodnevni školski obrok.

ZDRAVLJE I DOBROBIT
Unapređujemo zdravlje i dobrobit djece osiguravajući im pouzdan pristup hranjivim obrocima koji podupiru njihov rast, osiguravaju energiju te pridonose njihovu cjelokupnom razvoju.

DRUŠTVENA KOHEZIJA
Jačamo društvenu koheziju poticanjem povjerenja, suradnje i zajedničke odgovornosti unutar škola i zajednica koje sudjeluju u provedbi programa.

JAČANJE SUSTAVA
Pridonosimo jačanju sustava izgradnjom održivih, međusektorskih kapaciteta u području obrazovanja, poljoprivrede, zdravstva i socijalne zaštite, čime stvaramo preduvjete za dugoročni razvoj.

³Članak „Why School Meals“ [Zašto školski obroci], *School Meals Coalition*
⁴Za analizu doprinosa Marijinih obroka ciljevima održivoga razvoja, vidjeti str. 11 ovog izvještaja.

KLJUČNE TEME

Obrazovanje

Na temelju istraživanja provedenih tijekom 2025. godine dodatno smo potvrdili da školski obroci poboljšavaju obrazovne ishode djece. Kada su manje zabrinuta zbog gladi ili manje gladna tijekom boravka u školi, djeca su spremnija za učenje. Naši obroci pridonose redovitijem pohađanju nastave, smanjuju broj slučajeva ranijeg odlaska iz škole zbog gladi te poboljšavaju razinu energije, koncentraciju i sudjelovanje u nastavi.

Također smo utvrdili da školski obroci pridonose boljim obrazovnim postignućima povećanjem prolaznosti na ispitima, smanjenjem stope napuštanja školovanja i većim udjelom učenika koji nastavljaju obrazovanje na višim razinama.

U Južnom Sudanu učitelji su istaknuli da učenici nakon obroka dulje ostaju u školi, aktivnije sudjeluju u nastavi i bolje se koncentriraju. Kako je rekao jedan od učitelja: „Obroci pomažu učenicima da dulje ostanu na nastavi i vrlo aktivno sudjeluju u radu.”⁵

22%
SMANJENJE*

broja djece koja su izjavila da su nakon uvođenja programa školskih obroka ranije napuštala školu zbog gladi.⁶

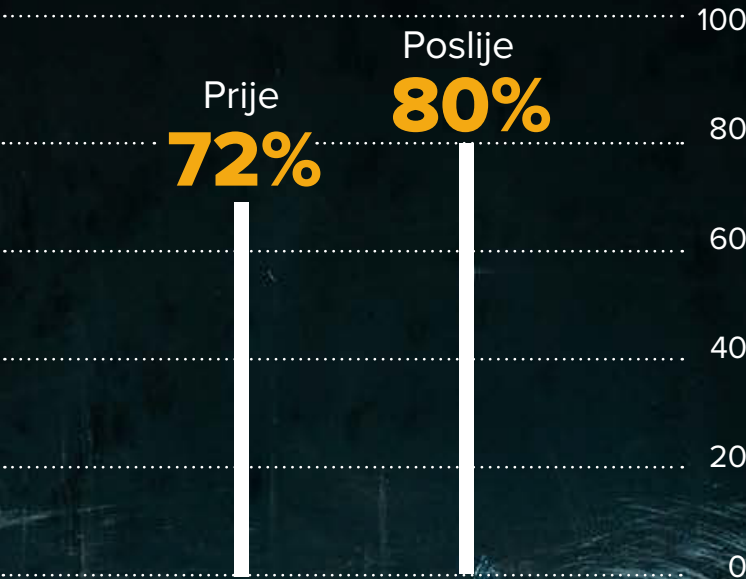
44%
POVEĆANJE*

razine energije djece u učionici, prema procjeni učitelja, nakon što su djeca počela primati naše obroke.⁷

SMANJENA POJAVA NAPUŠTANJA ŠKOLOVANJA

Na Madagaskaru je vjerojatnost da će djeca napustiti školu više nego dvostruko veća ako škola nema program školskih obroka.⁸

U školama u Malaviju u kojima se danas provodi naš program školskih obroka prosječna prolaznost na ispitima povećala se sa 72 % prije uvođenja programa na 80 % nakon njegova uvođenja.⁹

* Promjena izražena u postotnim bodovima.
⁵ Rezultati istraživanja utjecaja provedenog 2025. godine u okviru širenja programa s organizacijom *Mary Help Association* (MHA), našim partnerom u Južnom Sudanu.
⁶ Obuhvaća naše programe u Etiopiji, Haitiju, Malaviju, Južnom Sudanu, Zambiji i Zimbabveu.
⁷ Obuhvaća naše programe u Etiopiji, Haitiju, Južnom Sudanu, Zambiji i Zimbabveu.
⁸ U ovom istraživanju analizira se utjecaj programa školskih obroka organizacije Marijini obroci na školski uspjeh učenika u školama na Madagaskaru. Na temelju sekundarnih podataka i kontrolne skupine uspoređene su škole u kojima se provodi naš program školskih obroka sa školama u kojima takav program nije uspostavljen tijekom istog izvještajnog razdoblja.
⁹ U ovom istraživanju analizira se utjecaj programa školskih obroka u Malaviju usporedbom iste skupine škola tijekom deset godina prije i deset godina nakon uvođenja programa, obuhvaćajući ukupno dvadesetogodišnje razdoblje.

STUDIJA SLUČAJA – OBRAZOVANJE

Otkrivanje obrazovnog potencijala djece u Zimbabveu

Gugulethu ima 10 godina i živi s bakom i djedom, ujakom i dvjema sestrama u Zimbabveu. Njezini su roditelji prije četiri godine otišli raditi u Južnoafričku Republiku, pa Gugulethu i njezine sestre uvelike ovise o skrbi i ograničenim sredstvima svojih starijih skrbnika.

Prije uvođenja svakodnevnih školskih obroka glad je Gugulethu često sprječavala da redovito pohađa školu. „Nisam dolazila u školu svaki dan jer ujutro nismo imali što jesti“, kaže Gugulethu. „U školu sam išla samo tri dana u tjednu. Baka nam je govorila da ostanemo kod kuće jer se bojala da ćemo zaspati na nastavi.“

Dolje lijevo: Gugulethu u školi, Zimbabve
Gore desno: Gugulethu sa školskim kolegama, Zimbabve

Bez doručka joj je bilo teško koncentrirati se, a izostajanje iz škole postalo je uobičajeno. Svaki propušteni sat značio je da sve više zaostaje u učenju, pa je i njezin školski uspjeh počeo slabjeti.

Redovit pristup školskom obroku pomaže promijeniti Gugulethuinu priču. Svakodnevni obrok ne osigurava samo prijeko potrebnu hranu, već i stabilnije uvjete za učenje – što poboljšava njezinu pozornost, aktivno sudjelovanje u nastavi i usvajanje znanja

„Sada dolazim u školu svaki dan jer znam da ću ondje dobiti nešto za jelo“, objašnjava. „Mogu slušati učiteljicu i koncentrirati se jer mi želudac više ne kruli.“

Utjecaj na Gugulethuina školski uspjeh bio je značajan. Redovito pohađanje nastave pomaže joj u razvoju čitalačkih vještina i poboljšanju ocjena, a danas je najbolja učenica u svom razredu.

„Kad sam izostajala iz škole, zaostajala sam u učenju i ocjene su mi bile sve lošije“, kaže Gugulethu. „To se više ne događa. Želim postati učiteljica i znam da će mi redovito pohađanje nastave pomoći da ostvarim taj san.“

U obitelji koja se svakodnevno suočava s neizvjesnošću i siromaštvom, svakodnevni školski obroci ne ublažavaju samo Gugulethuina glad – oni joj pomažu da ostvari svoj potencijal i izgradi čvrste temelje za uspješnu budućnost u obrazovanju.

KLJUČNE TEME

Mehanizam socijalne zaštite

Tijekom naših istraživanja provedenih 2025. godine u Etiopiji, Haitiju, Malaviju, Zambiji, Liberiji, Jemenu i Zimbabveu roditelji su dosljedno isticali da se djeca iz škole vraćaju kući manje gladna. Time se smanjuje količina hrane koju kućanstva moraju osigurati kod kuće, a istodobno se smanjuju i njihovi troškovi. Iako su financijske uštede, osobito u uvjetima inflacije, i dalje skromne, roditelji navode da program školskih obroka predstavlja važan zaštitni mehanizam koji obiteljima pomaže lakše prebroditi razdoblja gospodarske nestabilnosti, klimatskih nepogoda i privremene nesigurnosti u opskrbi hranom.

ETIOPIJA

U Etiopiji su obitelji istaknule da program doprinosi učinkovitijem funkcioniranju kućanstva jer smanjuje vrijeme potrebno za pripremu obroka, što roditeljima omogućuje da se više posvete radu i skrbi o djeci.

MALAVI I ZAMBIJA

Roditelji u Malaviju i Zambiji navode da im se zbog školskih obroka smanjuju potrebe za hranom kod kuće, pa dio novca mogu usmjeriti na druge osnovne potrebe, poput školskog pribora, sapuna i zdravstvene skrbi.

LIBERIJA

U Liberiji roditelji ističu da kuhaju manje riže jer se djeca iz škole vraćaju kući manje gladna.

JEMEN

U Jemenu se školski obrok smatra važnim osloncem u prehrani te i dalje ima ključnu ulogu u uvjetima gospodarskih teškoća i dugotrajnih poremećaja u obrazovanju.

ZIMBABVE

Djeca u Zimbabveu istaknula su da školski obrok ima ključnu ulogu u nadopunjavanju njihove prehrane. Često im je to najpouzdaniji ili najhranjiviji obrok u danu, čime se barem djelomično ublažava opterećenje za kućanstva pogođena nesigurnošću u opskrbi hranom.

Prije

Poslije

Na Haitiju je, prije uvođenja programa školskih obroka, 61 % djece izjavilo da tijekom prethodnog tjedna kod kuće nije imalo dovoljno hrane. Nakon uvođenja školskih obroka taj se udio smanjio na 50 %.

STUDIJA SLUČAJA – MEHANIZAM SOCIJALNE ZAŠTITE

Mehanizam socijalne zaštite za najugroženije obitelji u Etiopiji

U pokrajini Tigray u Etiopiji ožiljci rata nisu vidljivi samo na surovom krajoliku, već i na ljudima koji su ga preživjeli. Kidan, majka troje djece, ostala je udovica tijekom sukoba koji je izbio 2020. godine, čime je njezina obitelj izgubila svoga glavnog hranitelja.

„Za majku poput mene situacija je bila očajna. Bili smo prisiljeni poslati stariju kćer da radi i prodaje razne stvari kako bismo zaradili novac za hranu. No naša je financijska situacija i dalje vrlo nesigurna i borba za opstanak ne prestaje.“

Kidanino troje djece pohađa mjesnu osnovnu školu, gdje svakodnevno dobivaju obrok. Time se smanjuje financijski pritisak na Kidan i omogućuje joj se da svoja skromna primanja rasporedi tako da joj potraju dulje.

„Nakon suprugove smrti teško sam uspijevala osigurati hranu za svoju djecu. Bilo je dana kada kod kuće nismo imali ništa za jelo“, kaže Kidan.

„Time što [mojoj djeci] svakoga dana osigurava obrok, program me štiti od straha zbog rasta cijena žitarica i neizvjesnosti koju donose moja

skromna primanja“, kaže Kidan. „Hranu koju bih im inače pripremila za doručak sada mogu sačuvati za ručak ili večeru.“

Kidanina priča pokazuje kako program školskih obroka može biti važan mehanizam socijalne sigurnosti za najugroženije obitelji. On pomaže samohranom majci da ponovno izgradi svoju egzistenciju, a njezinoj djeci omogućuje da odrastaju zdrava, sretna i obrazuju se.

Gore lijevo: Kidan kod kuće, Etiopija
Gore desno: Kidanina djeca, Etiopija
Dolje: Tenk u ruralnom krajoliku, Etiopija

KLJUČNE TEME

Zdravlje i dobrobit

Redoviti školski obroci znatno poboljšavaju zdravlje djece jer smanjuju glad, povećavaju razinu energije i smanjuju učestalost bolesti. Djeca uključena u naše programe navode da su sretnija te da lakše uče i igraju se. Roditelji i učitelji primjećuju da su djeca zdravija, imaju više energije i rjeđe izostaju iz škole zbog bolesti. Time se ujedno smanjuje opterećenje za obitelj jer roditelji manje brinu o gladi, pothranjenosti i promjenjivoj dostupnosti hrane, što pridonosi njihovoj većoj dobrobiti te djelomično ublažava financijski i emocionalni pritisak.

SMANJENA UČESTALOST BOLESTI

U Zambiji su roditelji izvijestili da su djeca tijekom školske godine rjeđe obolijevala od uobičajenih bolesti poput prehlade i kašlja.

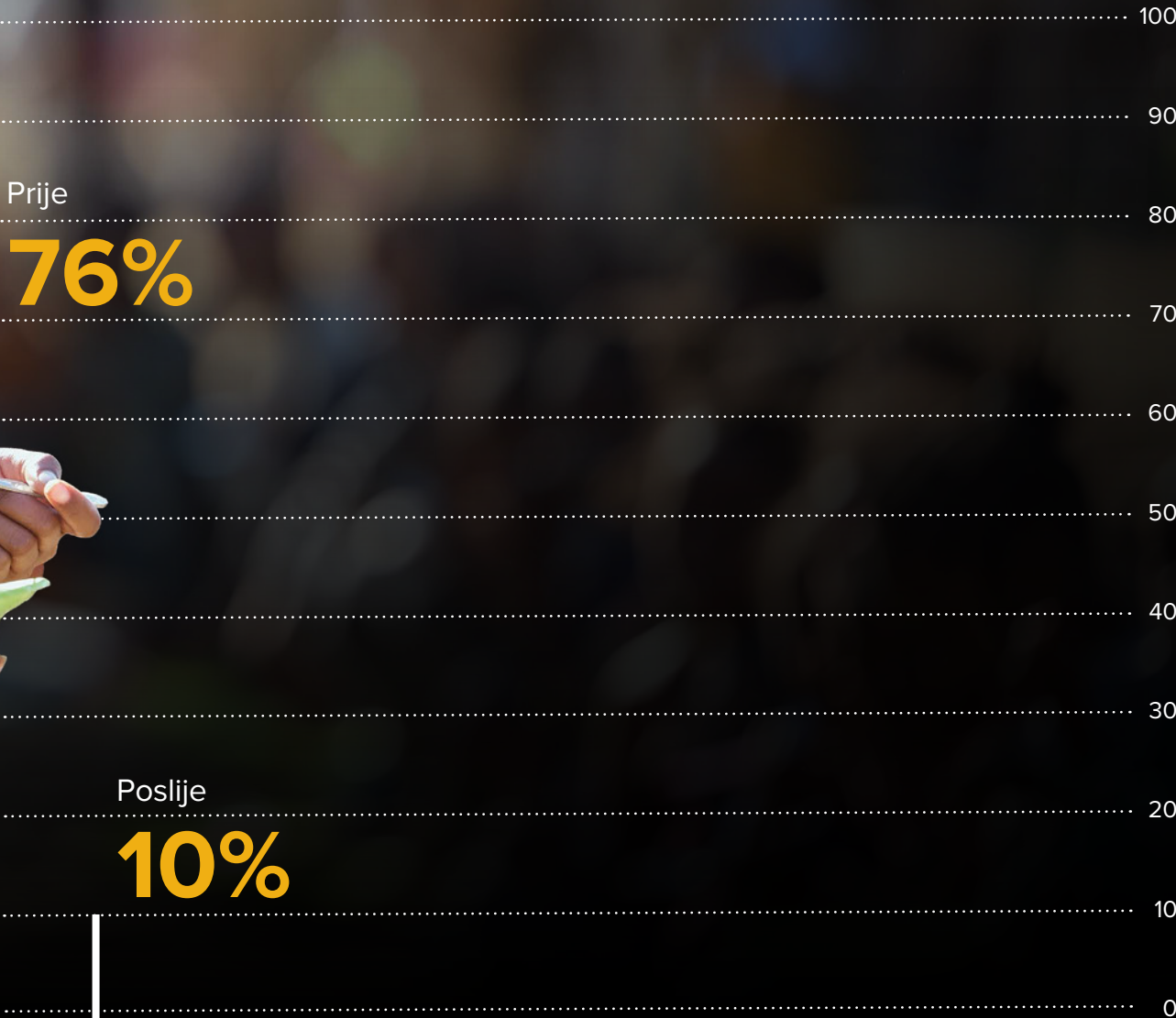
BOLJE ZDRAVLJE

U Etiopiji su roditelji istaknuli da je program školskih obroka pridonio boljem zdravlju i dobrobiti djece jer im osigurava hranjive obroke, a istodobno smanjuje stres i napetosti unutar obitelji.

VEĆE ZADOVOLJSTVO DJECE

92 % djece izjavilo je da su sretna, pri čemu su školski obrok i mogućnost pohađanja škole prepoznati kao glavni razlozi njihove sreće.¹¹

Broj djece koja su izjavila da su zabrinuta zbog gladi u školi smanjio se za 66 %* nakon što su počela primati školske obroke.¹⁰

* Promjena izražena u postotnim bodovima.
¹⁰Obuhvaća proširenja naših programa u Etiopiji, Haitiju, Madagaskaru, Malaviju, Južnom Sudanu, Zambiji i Zimbabveu.
¹¹Obuhvaća naše programe u Liberiji, Malaviju i Zambiji.

STUDIJA SLUČAJA – ZDRAVLJE I DOBROBIT

Svakodnevni školski obroci poboljšavaju zdravlje djece u Malaviju

Dolje lijevo: Tawina u učionici, Malavi
Dolje desno: Tawina s obitelji, Malavi
Nasuprot: Marljivo učenje, Malavi

U Malaviju trinaestogodišnja Tawina živi u četveročlanoj obitelji. Njezini roditelji bave se poljoprivredom za vlastite potrebe, a obitelj se tijekom sušne sezone, kada su nestašice hrane česte, suočava s glađu.

„Kod kuće ponekad jedemo samo jednom dnevno, a prije odlaska u školu ujutro nemamo ništa za jesti“, objašnjava Tawina.

Prije uvođenja svakodnevni školskih obroka Tawinino je zdravlje bilo narušeno. U njezinoj prehrani nedostajale su ključne hranjive tvari, a zbog stalne gladi često je bila iscrpljena i nezainteresirana za nastavu. Često je osjećala bolove u trbuhu uzrokovane glađu te je izostajala iz škole jer je bila preslaba da bi pješice prešla dug put do škole.

„Na nastavi sam bila jako gladna i nisam mogla dobro pratiti učiteljicu“, kaže. „Stalno sam se osjećala loše.“

Svakodnevni školski obroci imali su važnu ulogu u poboljšanju Tawinina tjelesnog zdravlja i opće dobrobiti. Redovita i kvalitetna prehrana povećala joj je razinu energije te joj pomogla da dobije na tjelesnoj težini.

„Kad jedem u školi, imam snage i energije igrati se s bratom ili sestrom, a mogu i bolje učiti“, kaže. „Više se ne osjećam slabo i više se ne žalim na bolove u trbuhu.“

Dobrobiti programa školskih obroka ne očituju se samo u Tawininu tjelesnom zdravlju, nego i u njezinu mentalnom i emocionalnom stanju. Kaže da je sretnija, sigurnija u sebe i motiviranija. Poboljšali su joj se i koncentracija te školski uspjeh, a s razrednim kolegama bolje komunicira.

„Sada s veseljem idem u školu jer znam da će mi šalica kaše dati dovoljno snage da izdržim cijeli dan“, objašnjava.

Svakodnevni školski obroci pomažu Tawini da zdravo odrasta i omogućuju joj obrazovanje, što pozitivno utječe na dobrobit cijele njezine obitelji.

KLJUČNE TEME

Društvena kohezija

Naša istraživanja provedena tijekom 2025. godine u Etiopiji, Liberiji, Malaviju, Jemenu i Zambiji dodatno su potvrdila da program školskih obroka jača društvenu koheziju na razini zajednice stvarajući prilike za suradnju roditelja i učitelja te njihovo zajedničko sudjelovanje u donošenju odluka. Roditelji su također istaknuli da zajednički rad i podijeljena odgovornost pridonose stvaranju čvršćih međusobnih veza, jačanju društvene kohezije kroz zajedničke aktivnosti te poticanju zajedničke potpore obrazovanju.

Na razini škole školski obroci okupljaju djecu bez obzira na njihovo podrijetlo, etničku pripadnost, vjeru ili socioekonomski status. Zajedničkim blagovanjem istog obroka smanjuju se društvene razlike, a djeca razvijaju snažniji osjećaj pripadnosti.

MALAVI

U Malaviju su roditelji istaknuli da je program školskih obroka pridonio jačanju međusobnih veza, boljoj komunikaciji te zajedničkom sudjelovanju u pripremi obroka i sastancima zajednice.

ZAMBIJA

U Zambiji su roditelji izvijestili o većem uključivanju u život škole, većem interesu za školska pitanja te češćim međusobnim susretima i druženjima u školi zahvaljujući svojem sudjelovanju u provedbi programa.

LIBERIJA

U Liberiji su roditelji i skrbnici potvrdili da se motiviranost zajednice za obrazovanje povećala zahvaljujući tome što više vremena provode u školi sudjelujući u pripremi i posluživanju školskih obroka.

JEMEN

U Jemenu se školski obrok smatra važnim čimbenikom društvenog povezivanja. Zajednički obroci jačaju odnose među vršnjacima i pridonose mirnijem i ugodnijem ozračju u učionicama.

U Etiopiji je prije uvođenja programa školskih obroka samo 12 % učenika svakodnevno provodilo vrijeme u igri s prijateljima u školi. Nakon uvođenja školskih obroka taj se udio povećao na 58 %.

Prije

12%

Poslije

58%

STUDIJA SLUČAJA – DRUŠTVENA KOHEZIJA

Jačanje društvenih veza među djecom u Jemenu

Lijevo: Yasser, školski nadzornik, Jemen
Nasuprot: Palac gore za Marijine obroke, Jemen

Gospodin Yasser radi kao školski nadzornik u školi Idris Hanbalah u Adenu u Jemenu. Iz prve je ruke svjedočio tome kako glad može spriječiti djecu koja odrastaju u ranjivim kućanstvima da razviju prijateljstva i izgrade osjećaj zajedništva.

Prije uvođenja svakodnevnih školskih obroka djeca su tijekom školskih odmora često bila povučena i izolirana zbog gladi.

„Prije uvođenja školskih obroka djeca jednostavno nisu imala dovoljno energije za igru“, kaže g. Yasser. „Sjedila su iscrpljena, a školsko je dvorište često bilo vrlo tiho mjesto. Kada bi se ipak družila, frustracija izazvana glađu često je dovodila do svađa. Bilo je vrlo malo timskog duha i smijeha jer su se djeca jednostavno trudila preživjeti dan.“

Marijini obroci odigrali su ključnu ulogu u promjeni kojoj g. Yasser danas svjedoči u školi. Nakon školskog obroka

djeca izlaze u školsko dvorište s obnovljenom energijom i motivacijom.

„Promjena je vidljiva čim se oglasi zvono“, kaže. „Kad utaže glad, vraća im se energija. Jure u dvorište na igru. Obrok im daje snagu za igru, a kroz igru grade prijateljstva. Uče surađivati i vjerovati jedni drugima i više nisu opterećeni glađu niti podijeljeni na one koji imaju hranu i one koji je nemaju. Slobodni su smijati se, igrati i sklapati prijateljstva. To im omogućuje da jednostavno budu djeca.“

U zajednici obilježenoj brojnim teškoćama školsko je dvorište postalo živ primjer jačanja društvene kohezije i suradnje – nečega što g. Yasser smatra ključnim kako bi se djeca mogla razvijati u društvenom smislu i stvarati prijateljstva za cijeli život.

KLJUČNE TEME

Jačanje sustava

Tijekom 2025. godine, vodeći se nastojanjem da jačamo lokalne prehrambene sustave, za školske smo obroke diljem svijeta isporučili više od 28 600 tona lokalno nabavljene hrane.

Jedan od primjera naših aktivnosti usmjerenih na jačanje lokalnih prehrambenih sustava jest potpora malim poljoprivrednicima u Zambiji kroz partnerstvo s organizacijom COMACO.¹² Marijini obroci Zambija već dugi niz godina surađuju s COMACO-om, dobavljačem hrane koji promiče očuvanje prirode i surađuje sa zadrugama koje okupljaju male poljoprivrednike u Zambiji.

Nabavom kukuruza i soje za školske obroke od zadruga koje primjenjuju održive poljoprivredne prakse usmjerene na očuvanje prirodnih resursa, program Marijinih obroka u Zambiji jača lokalne proizvodne kapacitete, povećava prihode poljoprivrednika i potiče uključivo vodstvo u kojem ravnopravno sudjeluju žene. COMACO-ovi sustavi sljedivosti i kontinuirana edukacija poljoprivrednika dodatno pridonose pouzdanosti opskrbnog lanca i razvoju održive poljoprivrede u Zambiji. Time se dodatno

osnažuje doprinos Marijinih obroka održivom, međusektorskom razvoju u području poljoprivrede i obrazovanja te poboljšavaju uvjeti za život i otpornost lokalnih zajednica.

Sastojke za obroke koji se poslužuju u okviru programa Marijinih obroka u Zambiji isporučilo je više od 22 000 malih poljoprivrednika, a više od polovice njih su žene. Ti su poljoprivrednici bili udruženi u 16 zadruga, od kojih su devet vodile žene.

U okviru partnerstva svi poljoprivrednici koji su pridonijeli proizvodnji hrane za školske obroke prošli su osposobljavanje za primjenu održivih poljoprivrednih praksi usmjerenih na očuvanje prirodnih resursa, uključujući unapređenje plodnosti tla, pripremu zemljišta i postupanje nakon žetve, kao i edukaciju o upravljanju zadrugama i razvoju voditeljskih vještina.

DILJEM SVIJETA ISPORUČILI SMO
28,600 TONA
LOKALNO NABAVLJENE HRANE

¹² U ovom istraživanju naglasak je na analizi sudjelovanja u zadrugama, količina proizvodnje, sljedivosti, društveno-gospodarskog doprinosa i jačanja kapaciteta na temelju podataka COMACO-a za šestomjesečno razdoblje od siječnja do lipnja 2025.

STUDIJA SLUČAJA – JAČANJE SUSTAVA

Program školskih obroka pridonosi održivom razvoju poljoprivrednih zajednica u ruralnim područjima Zambije

Dolje lijevo: Obrada tla, Zambija
Dolje desno: Priprema hrane, Zambija

U Zambiji naše partnerstvo s dobavljačem hrane COMACO pridonosi održivom i suradničkom razvoju ruralnih zajednica pružajući potporu malim poljoprivrednicima u uzgoju i prodaji njihovih usjeva za potrebe programa školskih obroka.

Obrok koji se poslužuje djeci u Zambiji čini tzv. CSB+, vitaminski obogaćena mješavina kukuruza i soje u obliku kaše. COMACO, dugogodišnji dobavljač organizacije Marijini obroci, sirovine za proizvodnju kaše CSB+ nabavlja od lokalnih poljoprivrednika te surađuje s više od 350 000 malih poljoprivrednih proizvođača u Istočnoj pokrajini Zambije. Ti proizvođači uzgajaju skromne količine kukuruza i soje, pri čemu najveći dio uroda koriste za prehranu svojih obitelji, a višak prodaju COMACO-u po unaprijed zajamčenoj tržišnoj cijeni.

„Kada primimo narudžbu za Marijine obroke, proizvodimo kašu CSB+ i vraćamo je u iste zajednice“, kaže Smith Kapeya, voditelj centra COMACO-a u Chipati. „Tako djeca istih malih poljoprivrednika koji proizvode sirovine koje COMACO koristi imaju koristi od programa prehrane Marijinih obroka. Prihod koji ostvarujemo prodajom kaše CSB+ Marijinim obrocima također pomaže u promicanju očuvanja prirodnih resursa u našim ruralnim zajednicama.“

Kako bi odgovorila na logističke izazove prikupljanja malih količina usjeva od velikog broja međusobno udaljenih proizvođača, organizacija COMACO poljoprivrednike udružuje u zadruge, u kojima prolaze osposobljavanje za primjenu održivih poljoprivrednih praksi.

Time se povećavaju prinosi i istodobno štiti okoliš. Žene obnašaju približno polovicu svih vodećih funkcija u tim zadrugama, čime se jača njihovo ravnopravno sudjelovanje u lokalnoj poljoprivredi.

Za ruralne zajednice u Zambiji ovakav integrirani pristup jača egzistenciju lokalnog stanovništva, povećava dugoročnu otpornost zajednica i pridonosi održivom razvoju povezivanjem pozitivnih učinaka u području poljoprivrede i obrazovanja.

Desno: Smith Kapeya, voditelj centra COMACO-a u Chipati

Pogled u budućnost: Hrana koja donosi nadu u 2026.

Tijekom 2026. godine Marijini obroci usmjerit će se na daljnje unapređenje kvalitete, dosega i utjecaja svojega programa školskih obroka, u skladu s nedavno revidiranim Strateškim planom. Naš je cilj dodatno povećati dosljednost i učinak školskih obroka koje svakodnevno osiguravamo, odgovorno širiti program kako bismo doprli do najugroženije djece te još intenzivnije dijeliti svoja znanja i iskustva kako bismo poduprli razvoj održivih državnih programa školskih obroka.

NASTAVIT ĆEMO ISPUNJAVATI SVOJE OBEĆANJE

I dalje ćemo jačati kvalitetu i održivost programa kako bismo osigurali da svako dijete uključeno u naš program svakoga dana dobije kvalitetan obrok. Unaprijeđene procjene potreba, praćenje i evaluacija omogućit će donošenje odluka utemeljenih na podacima te kontinuirano unapređivanje programa. Nastavit ćemo ispitivati i širiti primjenu provjerenih inovativnih rješenja, pritom i dalje radeći na smanjenju utjecaja na okoliš i podupiranju sigurnije pripreme obroka.

RADIT ĆEMO DA DOPREMO DO SLJEDEĆEG DJETETA

S obzirom na razmjere potreba diljem svijeta, odlučni smo u tome da dopremo do djece koja žive u najtežim okolnostima, ondje gdje možemo osigurati kvalitetnu provedbu programa. Kontinuirane procjene potreba omogućit će nam bolje usmjeravanje programa i spremnost za njegovo daljnje širenje. Istodobno ćemo podupirati planirani prijenos odgovornosti i završetak provedbe programa ondje gdje naša uloga više nije potrebna, primjenjujući iskustva stečena tijekom nedavnih prijenosa provedbe programa lokalnim zajednicama kako bismo osigurali dugoročnu održivost postignutih rezultata. Ostat ćemo fleksibilni i spremni na odgovor u kriznim situacijama, brzo proširenje programa ili njegovo odgovorno smanjenje kada to okolnosti zahtijevaju, zahvaljujući pravodobnom planiranju i pripremljenim planovima za nepredviđene situacije.

ŠIRIT ĆEMO NAŠ DOSEG

Unaprijedit ćemo i dodatno ojačati suradnju s državnim institucijama kako bismo poduprli usvajanje odgovarajućih javnih politika, institucionalizaciju programa školskih obroka i njihovu dugoročnu održivost. To uključuje jasnije definirane ciljeve, prilagođene strategije i snažnije mehanizme partnerstva na nacionalnoj i lokalnoj razini. Aktivnije ćemo sudjelovati na međunarodnim forumima i surađivati s organizacijama civilnoga društva kako bismo razmjenjivali znanja i iskustva, poticali promjene na razini sustava te proširili svoj neizravni utjecaj. Lokalno djelovanje i odgovornost zajednice za program i dalje će biti u središtu našega pristupa, uz dodatni naglasak na jačanju vodstva unutar zajednice, sudjelovanja građana i odgovornosti.

Desno: Djevojčica na nastavi s osmijehom, Indija

UKLJUČITE SE

Zajedno možemo ispuniti obećanje o svakodnevnom obroku

Na ovom svijetu ima dovoljno hrane za sve, a ipak milijuni djece i dalje gladuju i uskraćena im je prilika da se obrazuju i izgrade bolju budućnost. Marijini obroci globalni su pokret ljudi koje povezuje zajednička misija – osigurati svakodnevni obrok na mjestu obrazovanja za djecu koja žive u nekim od najsiromašnijih zajednica na svijetu.

Saznajte više o tome kako se možete uključiti na www.marysmeals.hr

Marijini obroci Hrvatska
Ilica 29, Zagreb

www.marysmeals.hr
info@marysmeals.hr

